

II.
C. 10124.
c/2 7.

Krajnski
ABEZÉDNIK

sa

uzhenze na kmétih.

V' LJUBLJANI.

1831

10124. II. C. c. 2. R.

[Faint handwritten mark]

A

N

Krajski

A B E Z É D N I K

s a

uzhenze na kmétih.

Veljá vésan 3 kr.

V' LJUBLJANI,

natifnil Joshef Blasnik, 1831.

*Na prodaj per A. H. HONU, bukvovesu in
kupzhevavzu s' popirjem.*

*De se s/he natisnejo je dovoljeno od z. k. Gu-
bernija 27. velziga serpana 1831.*

Graf BRANDIS.

a	b	d	e	é	f	g	h	i	j	k
A	B	D	E	F	G	H	I	J	K	
a	b	d	e	é	f	g	h	i	j	k
A	B	D	E	F	G	H	I	J	K	
l	lj	m	n	nj	o	ó	p	r		
L	Lj	M	N	Nj	O		P	R		
l	lj	m	n	nj	o	ó	p	r		
L	Lj	M	N	Nj	O		P	R		
f	fh	s	sh	t	u	v	z	zh		
S	Sh	S	Sh	T	U	V	Z	Zh		
f	fh	s	sh	t	u	v	z	zh		
S	Sh	S	Sh	T	U	V	Z	Zh		

f	isgovòri	kakor	sad	na	drevésu							
s	—	—	sad	sa	herbtam							
fh	—	—	shívamo	mójs	hkre							
sh	—	—	shiva	shèna								
zh	—	—	zhutim									
lj	—	—	vólja,	shèlja								
nj	—	—	kónj,	kánj	na vinu							
a á à	—	—	navada,	vrát,	brát							
e é è	—	—	ne vém,	odprèm,	vrème							
i í ì	—	—	vídím,	dìm								
o ó ò	—	—	od,	Bóg,	vòda							
u ú ù	—	—	na kúpu,	vkùp								
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	50.	100.	1000.

S l o g o v n í k.

1.

i	e	a	o	u
ji	je	ja	jo	ju
vi	ve	va	vo	vu
bi	be	ba	bo	bu
pi	pe	pa	po	pu
mi	me	ma	mo	mu
ni	ne	na	no	nu
li	le	la	lo	lu
ri	re	ra	ro	ru
di	de	da	do	du
ti	te	ta	to	tu
si	se	sa	so	su
shi	she	sha	sho	shu
fi	fe	fa	fo	fu
fhi	fhe	fha	fho	fhu
zi	ze	za	zo	zu
zhi	zhe	zha	zho	zhu

hi	he	ha	ho	hu
ki	ke	ka	ko	ku
gi	ge	ga	go	gu
2.				
i	e	a	o	u
ij	ej	aj	oj	uj
rij	vej	taj	boj	buj
div	lev	pav	nov	zhuv
piv	rev	kav	fov	ruv
rib	deb	gab	sob	lub
sib	neb	shab	rob	rub
tip	zhep	sap	top	kup
ship	zep	zhap	kop	lup
dim	nem	kam	dom	gum
sim	tem	sam	kom	shum
fin	len	kan	gon	sun
shin	pen	ran	kon	vun
bil	del	shal	gol	ful
mil	bel	ral	bol	gul
dir	ber	gar	gor	bur
fir	zher	mar	bor	tur
dih	meh	bah	roh	duh
tih	veh	pah	voh	puh
mik	pek	lak	pok	buk
pik	tek	rak	lok	shuk
mig	beg	mag	rog	lug
rig	leg	rag	nog	shug
sid	ded	kad	god	lud
vid	sed	rad	hod	nud
pit	shet	mat	kot	rut
shit	pet	tat	pot	zhut
gis	jes	kas	vos	mus

mis	ves	mas	kos	vus
lish	resh	lash	mosh	lush
zhish	tesh	mash	nosh	kush
pis	lef	pas	bof	kuf
vis	zhesh	gas	nof	ruf
hish	lesh	pash	kofh	push
mish	mesh	tafh	vofh	kush
liz	tez	raz	koz	zuz
fiz	pez	paz	loz	kuz
lizh	rezh	lazzh	mozh	luzh
tizh	tezh	pazzh	rozh	puzh

5.

vbi	vfe	vra	vdo	vku
vshi	vre	vla	vro	vnu
bli	ble	bla	blo	blu
bri	bre	bra	bro	bru
pri	pfe	pla	pfo	plu
pti	pfhe	pra	pro	pru
mli	mle	mna	mlo	—
mri	mne	mra	mno	—
lki	lne	lka	lko	lnu
lzi	lze	lza	lzo	lku
rdi	rde	rda	rdo	rdu
rvi	rve	rta	rfo	rvu
dvi	dve	dra	dro	dvu
dri	dle	dla	dlo	dru
tli	tle	tla	tlo	tmu
tri	tve	tma	tro	tru
sli	sle	sda	sbo	sbu
svi	sre	sma	svo	smu
shli	shre	shna	shlo	shru
shvi	shve	shra	shro	shmu

fli	fle	fla	flo	flu
fvi	fme	fra	fto	spu
fhti	fhve	fhla	fhro	fhku
fhvi	fhle	fhta	fhno	fhtu
zri	zre	—	zlo	zmu
zvi	zve	—	zvo	—
zhli	zhme	zhla	zhlo	zhru
zhvi	zhre	zhva	zhro	—
fhzhi	fhzhe	fhzha	fhzho	fhzhu
hri	hle	hka	hlo	hlu
hzhi	hme	hva	hro	hru
kni	kme	kra	klo	klu
kvi	kle	kma	kro	kru
gli	gne	gma	gno	glu
gri	gle	gra	glo	gru

4.

pisk	lesk	pask	vosk	lusk
risk	pesk	rask	losk	pusk
nisk	mest	mast	most	rust
list	pest	rast	roft	rusht
risht	mesht	basht	borfht	—

5.

dvig	dveh	dvaj	dvor	—
dviz	dvezh	—	dvoj	—
tviz	tves	—	tvor	tvoj
svid	svem	svad	svol	svun
svin	sver	sval	svol	svus
svir	sves	svar	svon	svish
shvish	shvep	shval	shvok	—
shvin	shvek	shven	shver	—
svin	sved	svak	svoj	svih

svil	svet	svar	svod	—
svif	svezh	svat	svit	—
shvig	shved	shvaj	—	—
shvir	shverk	—	—	—
—	stven	stvar	stvor	—
zvil	zver	—	zvot	—
zvir	zvet	zvizk	—	—
—	—	hval	—	—
kvin	kved	kvah	kvok	kvar
kvish	kvek	kvas	kvan	—

6.

smil	smeh	smaj	smej	smuk
smizh	smem	smrad	smol	smuzh
smet	smert	smrek	—	—
shmig	shmem	shmat	—	shmur
smik	smer	smak	smot	smus
smish	smesh	smar	smozh	smuzh
shmik	shmel	shmah	shmoj	shmuk
zmir	zmer	zmak	zmoh	—
zhmel	zhmer	zhmar	—	—
hmel	hmen	hmal	—	—
—	kmet	kmat	—	—
gmir	gmer	gmaj	gmah	—

7.

—	vnem	vnet	vnad	vnuk
—	mnog	mnosh	—	—
snik	sneb	snak	snot	snuz
snef	snam	snash	snor	snot
shnid	shned	shnab	shnod	shnor
brig	bred	brad	brod	brum
brih	breg	braj	broj	brun

brin	bres	bran	bron	bruf
prid	pred	prag	prog	prut
prim	prek	pral	prot	pruk
prizh	prem	prask	prost	pruzh
sprid	spred	sprash	sprof	sprud
—	mrem	mrak	mrov	smrad
vmrim	mren	mresh	mras	smrek
drin	dreg	drag	dröb	drug
drift	drem	dram	drog	drush
sdrizh	sdret	sdrash	sdrob	sdrus
trin	treb	trab	trob	trud
tris	trep	trak	troh	trup
triz	tresk	trav	trot	trum
strig	streh	strah	strok	strun
strish	strel	stran	strop	strup
strin	streg	strad	stroj	strug
srib	srel	srak	srozh	sruzh
srin	sresh	srav	srov	sruj
shrit	shreb	shrel	shrem	—
frim	freb	frab	from	frut
fred	frenj	frag	frov	frak
shrib	shret	shrav	shrok	shrun
shtrig	shtrem	shtraf	shtrak	shtruk
shtriz	shtren	shtrik	shtram	shtrav
zvri	zvrem	zverzh	zvro	—
zhred	zhrep	zhres	zhresh	zhrev
gris	gred	grab	grob	grud
griv	greh	grad	grod	grum
grizh	grem	grah	gros	grul
sgris	sgresh	sgab	sgrej	sgrud
hrib	hreb	hram	hrom	hrup
hrig	hrep	hraft	hrov	hrush
f-hrip	f-hren	f-hran	—	f-hrust

krik	kred	krad	krog	kruh
krish	kreg	kraj	krop	krul
kriv	kref	kralj	krov	krug
skrinj	skrev	skrat	skrosh	skrun
skriv	skreg	skrak	skrip	skrush
shkril	shkreb	shkrat	shkrop	—
shkrip	shkriz	—	—	—

8.

skid	skerb	skad	skok	skub
skih	skerl	skak	skop	skuh
skif	skerzh	skal	skos	skup
shkil	shkerb	shkar	shkod	shkud
shkit	shkert	shkat	shkof	shkup
spim	spek	spah	spod	spust
spif	spet	spazh	spot	spuzh
spit	spezh	spal	spom	spul
shpil	shpeg	shpan	shpog	shpunt
shpish	shpeh	shpel	shpor	shpag
stik	steb	stan	stog	stud
stik	sten	star	stol	stur
stir	sterd	stat	stop	storsh
shtib	shtej	shtab	shtor	shtul
shtir	shterk	shtat	shtok	shtuk
shtiv	shtek	shtaz	shton	shtup

9.

Ab	abo	abot	abota
Be	bet	bete	beteg
Da	dal	dale	dalezh
En	ena	enak	enaki
Fa	fan	fant	fanta
Go	gol	golo	golób

Hi	him	himb	himba
If	ifk	ifka	ifkal
Ja	jav	javo	javor
Ko	kol	kolo	kolár
La	lab	labu	labúd
Me	mes	mest	mesto
Na	nar	naro	narod
Or	ore	oreh	oréhi
Pa	pam	pame	pamet
Ro	rom	roma	rómar
Su	sufh	sufhe	sufhez
Sha	shap	shape	shapel
Skó	skop	skope	skopez
Sla	flav	flavi	flaviz
Smo	fmoj	fmojk	fmojka
Sno	fnosh	fnoshe	fnoshet
Spo	spov	spove	spoved
Sra	sraj	srajz	srajza
Sta	stav	stave	stavek
Sve	svezh	svezha	svezhar
Sa	sak	sako	sakon
Sha	shal	shalo	shalost
Ta	tab	tabo	tabor
Va	vaj	vaje	vajet
Ur	urb	urba	urbaf
Za	zar	zara	zarar
Zhe	zhen	zhenzh	zhenzha
Zhlo	zhlov	zhlove	zhlovek

10.

Dálja	kralj	ljubim	lina
Ljudjé	luknja	ljuzh	mólji
Shelja	veljam	veselje	volja

Anjovez	banja	branje	brinje
Dinja	djanje	drènj	fánj
Gnjat	gonjázh	kánja	kònj
Kadúnje	lozánj	ménjam	ná-nj
Pánj	njiva	rinjam	sanje
Sènj	spanje	shanjem	shinjek
Shpranja	suknja	srénja	terdnjava
Ternje	skrínja	zinj	zunja

11.

Ló ka	kmet	ter pesh	jaj za
òge nj	skò bez	ko pazh	Jo ab
shvè zhi ti	laj na	síd	no vi
pa vje	ke fá ti se	Si on	dra go
rib nik	dvé ma		
Né sha	Al bert	Di trih	Saj frid
Pan kriz	Te kla	ze pe tá ti	pú ka ti
mo ta ti	no go ví ze	ban dúr	

12.

Gla va, laf, zhè lo, fán ze.

O zhi, o ber vi, tri pav ni za, véj ze.

U hó, mé zha, li-ze, nóf, nof ni za.

U šta, shnab li, sgor ni shna bel, spod ni shna bel, so bje, jé sik, ne bó, shré lo.

Bra delj, bra da, vrat, til nik.

Per si, rè bro, her bet, herb tá niz, plè zhe.

Shlí zhi za, tré buh, pó pek, lá kot-nik, léd, kovk.

Páf du ha, ko mólz, ra ma, rò ka, pá-viz, perst, nòh ti, dlàn, pést.

Sád nji za, stèg no, ko lé no, pi shal, mé zha, glesh no.

Nò ga, pèta, nart, pod plàt, perst.

Kó sha, me so, kólt, hru stá niz, mish ka,
kí ta, shí la, krí, smerk.

Mosh gá ni, plju zha, fer ze, she ló dez,
vrá ni za, je tra, zhe vó, pé zhi za.

Se dí m, se na flán jam, sto jim, té zhem,
ska zhem.

Se sa dé nem, se spod tak nem, pa dem,
le shím.

Se mi sdé ha, drém ljem, sa spim, smer-
zhim, se mi fá nja.

Se sbu dí m, se slé zam, v stá nem, se
ob lé zhem, po klék nem, mó lim.

Kó sim, grém v' sho lo, se u zhím, pri-
dem is sho le, i grám, vpi jem, ska zhem,
kram ljám, shvish gam, sa pò jem.

Sim lazhen, jém. Sim shéjin, pi jem.
Go vo rím, per po ve du jem, kaj dé lam, po-
zhi jem.

Hi sha, hish ne du ri, vè sha, kév der,
shtén ge, sta ní za, zhúm na ta, sté ne, òk na,
mó st, ku hi nja, kú hi na hram ba, pézh,
og nji she, dí m nik, í pa, stré ha, vstrá nik.

Po hish je: mi sa, klóp, stól, pré dal-
nik, o má ra, skri nja, pré dal, jásh ka, pó-
stel nik, jer bas, po lí za.

Po mis je: pert, sklé da, plò shiz, sol-
ní za, shli za, nòsh, ví li ze.

Ku hi nj ska po so da: kò tel, pòn va,
trí nog, rósh, pi sker, sklé da, pló zha, to-

Kòsim ali sajterkvam. Shtenge ali grédi. Zhúmnata
ali kamra. Ispa ali dile. Predalnik ali kósten.
Torilo ali morávshiza.

ri lo, kò sa, pe nju la, kú hov ni za, plòh,
de fka, skléd nik, kó bel, mo zhni pré dal nik.

Kre fá va: kre si lo, kre siv ni ka men,
vne tí lo, shve plén ka, luzh, tre fka, der va,
gré blja, bur kle, klé she.

I fkra, ogenj, plà me, dìm, shar jáv za,
ó gel, pe pel.

O bla zhí lo in o bú ta lo: klo buk, ka pa,
ru ta, fraj za, pod lék liz, kam sho la, suk nja,
hla zhe, no go ví ze, pod vés, zhév lji, sa pén-
klje, av ba, ru ta, bir tah.

Suk nja, vrát, stan, strana ní, ro ká vi,
vi há li, gum bi, gum bi ze, shep, gu bé,
shiv, rób, pert, sùk no, pod lé ka.

Po stelj ní na: pod gláv ni za, kól ter, rju ha,
bla sí na, flam ni za.

Ske den: gum no, shít ni za, se ní za.

Hlév: gá re, ja sli, ko rí to, klaj ni kòsh,
ko pázh, gnoj, ne vi le, no sí lo, gnoj ni kùp,
gnoj ni za.

Ko lár ni za: vós, vo je, va ga, of, ko-
lé sa, só ra, lé gna rji, pol sa, ro zhí za, loj-
tra, ter ta, de fka, sherd, sa vór ni za, zó kla.

Plug: o plás, ste briz, ro zhi za, gré delj,
le mesh, zher ta lo, de fka, ót ka, pri je mád.

Brá na, bra ni she, so bjé.

Kónj fka vpré ga: ujs da, ber sda, pod
pró ga, ko mát, strana ní ze, shí li, vá jet.

Sèd lo, pod vámp ni za, pod rep ni za, stre-
men, oj stróga, bizh.

Vo lov fka vpré ga: jarm, gó shi.

Shi ví na , kra va , tè le , vol , bik.

Kònj , she bè , ò sel.

Ov za , jag nje , lét nik , ò ven.

Kò sa , kò sel , kòs le.

Svi nja , pre sé , spom lá da niz , mer ja fiz.

Pe rut ni na : ko kósh , pe tè lin , pi shè.

Góf , góf jak , góf ka.

Ra za , ráz man , rá zhi za.

Go lo bí za , go lób , go ló bi zhik.

15.

Kra ve in vol mú ka jo , bík rjò ve. Shé-
bez ras ga tá. O sel rí ga. Ov za be ké zhe.
Kò sa me ke tá. Pre shí zhi kru li jo. Pú te
ko ko tá jo. Pe tè lin pò je. Góf gá ga. Go lób
grú li. Mazh ka njáv ka. Pef lá ja. Vfa ka
shi vál se dru gazh gla sí.

Sli shim s' u shé smi. Bí je e na , dve,
tri do dva naj stih. Svo ní se s' svon mí. Go-
vo ri ti sli shim. O tro ka sli shim vé ka ti. Ma-
ti kli zhe jo.

Vi dim s' ozh mí. Na vert glé dam. Gó-
shi so ru dé zhe. Lím ba rji bé li. Svón zhi-
ki mód ri alí pla vi. Sla tén ze in sla ti ze ru-
mè ne. Tra va je se lè na. Moj klo búk zhern.

Du ham s' nó sam. Mod re vi jó li ze , kli-
ni zi in druge ro she alí zvet lí ze le pó di shé.
Pí sa ne tul pe ne di shé. Vstrá nik smer dí.

Po ku sham s' ust mi. Já go de in zhésh-
nje so sladke. Se lè ne já bel ka kí sle. Vfa ka
jéd je druge zé ne.

Kokósh alí kura. Píshè píshika.

Zhu tim po vsih u dih. V' perst sim se
vré sal, sklé lo me je. S' gla vo sim ter zhil,
bo lé lo me je. V' ogenj sim sé gel, spē klo me
je. Son ze si ja, mi je tò plo. Mras je, sé-
be me.

Ne po kó jin sim. S' ro ka mi si i grám.
S' no ga mi shu mim. O si ram se. She pe tam.
Ni mi mar, kar Gos pod u zhe ník pra vi jo.
Vpra shan ne vém od go vo ri ti. Gos pod u-
zhe ník me bistro po glé da jo. O kré ga jo me.
U ti h nem. O zhi ver shem po se bi. Ru dé zha
me prèj de, fram me je.

Ti ho se dim, V' buk ve glé dam. Gle-
dam, kar Gos pod u zhe ník ka she jo. Po flu-
sham, kar pra vi jo. Mér kam, kaj vpra sha jo.
Sa lo se jim od ré shem. Gos pod u zhe ník
me pri jas no po glé da jo. Re zhe jo mi: prid-
no si po flu shal. Vshézh mi je, de me po-
hva li jo.

Ma ti me kam pósh lje jo. Ur no grém.
O zhe mi po kàj re kó. Hit ro per ne sem.

Ma ti pra vi jo: O trok spi. Ti ho sim, de
ga ne sbu dim. Ber sh sto rim, kar mi sta ri-
shi vka she jo. Po kórn sim. To je sta ri sham
vshézh. Ra di me i ma jo. Mi da jo ve li-
ko dob ri ga. Shé so dob ri sta ri shi.

18.

Kruh jém rad. Kru ha - ma ter pro sim,
ko si zhik mi ga vré she jo.

Ma ti is mó ke te stó v mé si jo, is te stá
de la jo hlé be, spe zhè jo jih v' pè zhi.

Po pé ki kru ha ne da ja jo ma ti ra di.
Po stá ra ni je bolj sdrav.

Ma ti kra vo in ko so po mól se jo , mlé-
ko da je te v' fok,

Mlé ko, zhe ka ke dni stoji, se sa fé de,
in fki sa. Tu di kif lo mlé ko je do bro, zhe
se kru ha va-nj po dro bí.

Ma ti mlé ka per sta vi jo, de se sa grí se.
Is sa grí se ni ga mlé ka je do bra fku ta ali
mó hat, ma she na kruh se.

Is smé te ne se pu ter mè te. Pí nje ni ga
mlé ka do bím. Pa do bro vè sti se mo rem.

Ma ti pu tra na kruh ne ma she jo rá di.
V' ma flo mo re jo pu ter pe ku ha ti, de ku ho
sa be lju je jo.

Ma ti sdaj zher ni sók ku ha jo, sdaj
jezh mèn ko, sdaj grá hov ko, sdaj presh ganj-
ko, kak mlé zhen fok, ali pod mét ke, dan fi
kaj, ju tri kaj.

Ma ti ku ha jo ki flo sé lje, ki flo ré po,
tu di o pré sno ré po in ko rè nje, se lé ni in
mó dri ví hrot, grah, lé zho, pod sém li ze, a li
kaj dru ge pòlj shi ne.

Dàn fi o pól dne so zmò ki, jut ri re sá ni,
po jut ris h njim bún zel ni, sval ki, krá pi,
shgán zi, a li ka ka dru ga mozh na ta jéd.
She jih ma ti do bre ku ha jo.

Vzha fi je me sá kak shin kóf na per ku hi,
go vé di ne, svi nji ne, kaj pre ka je ni ga me sa,
pazh tu di ka ka klo bá sa, ker va ví za, me se-
na klo ba sa, a li je ter ni za.

Ob kòsh nji, shét vi in ter gát vi ma ti kaj bó lji ga ku ha jo, tú di ob ne de ljih in prás-ni kih, zhe se je pridno fko fi té den dé la lo.

Vfa ki dan fker bé ma ti, de kaj jé sti do bi mò. Ne mò gli bi shi ve ti bres je di. Moj tízhik je uni dan poginil, ker mu nizh jé sti ni fim dal.

19.

Ma ti glé da jo, de kla je shi ví na do bí po tri krat na dan, sjut raj, o pol dne in své zher.

Kra ve je dó tra vo in mer vo is gár. Slo mól se jo pot lej, in te lé ta i ma jo.

Mla do tè le do bí ré san ze in o tá ve v' ja fli. Od rá sha in je kra va.

Ov ze vé zhi dél s' zhé do ho di jo. Ov-zhár jih na pa sho shè ne. Ma ti mu pásh-njo pla zhu je jo.

Ov ze i ma jo jag nje ta, in vól na jim ra se. Vol na se jim s' fhkar ja mi o strí she, she ble ke tá jo.

Vò li sne dó ve li ko klá je. Plug vò li vla-zhi jo in kó la vo si jo. Ko jih sa ko lje jo, je go vé je me só.

Pre shi zhi do bi va jo po mij v' ko rí to. Pre si ze i ma jo mlád ze, po shti ri, pét, shést, in she vezh.

Pre si za ko je de bé la, se sa kó lje. Me-so, bòh in klo bá se so. Shé se gó dlja per le ga.

Ma ti ras pu sté bòh, de ma sti do bi mo. O zvír ki so pre ma stni, kdor se po njih na-pi je, sbo lí.

Me fá na so lé ma ti. Ne kaj zha sa po-
tlej ga v' dim nik a li nad i sté je pre ka jat
o bé si jo. Súho me só do bi mò.

Su ho me só se da hra ni ti, tu dí su he
klo ba se. Dol go zha sa sdá ja jo. Kaj na
sé lji je vse sko si.

Ku re, ra ze, go sí sernje só blje jo. Go-
sí da je jo pér je in mah v' pér ni ze, tu di
pí sne pe ré sa.

Na sve ti ga Mar ti na dan góf sa ko lje jo,
o skú bi jo in jo spe zhè jo. Tu di jes do bím
po ku si ti gó sje pe zhén ke kak kos h zhi k.

Do ma zha pe rut ní na jaj za nè se. Jaj-
za so v' méh ko a li v' ter do ku ha ne do bre,
tu di v' ma slo vbí te, in pra vi se jim máf-
ljek ta kim.

Ne kaj jajz se ko ko sham in go sé m na-
sa dí. Is va ljé se pi she ta, rá zhi ze in gó s ke.

20.

So mati shival okladli in dokuhali, dé-
lajo kaj drujiga.

Po jé di pomijejo sklede, pi skre in plòsh-
zhike do zhi stí ga, de jih je spet sajtro v' roke
vsé ti.

Rò tel otá re jo, in lát vize in golí de do
zhi stí ga poplák ne jo, de se staro mleko v' njih
ne skí sa.

Pomí to posó do sker bno spravijo vsako na
svoje me sto, de se je kaj ne pobije, in de je
kak drugi krat prezej per roka h.

Isplakovati in pomivati lahko materi pomagam, lonze pernašhati in odnašhati. Pa varovati morem, de mi nizh is rok ne uide.

Mater veseli, de jim kaj pomórem. Préd opráviyo, ali kaj drujiga delajo ta zhas.

Mati obnósheno perilo pregledajo, frajze, rjuhe, birtahe, safhijejo jih, kar je rasterganiga.

Sapáhnejo nogovize, semtertje vstavijo kako sáplato, zhe je kje ljukna. Na tanko fkerbé, de sazélijo zhe je kaj húdiga.

Varoval se bom tólkanej rastergati, in dajati jim smiraj opraviti. Tudi gerdo je, zhe tak rastergan in zúnjast hódim.

Mati fkerbe de se vmásano perilo spet ofnashi. S' lugam ga popárijo, s' milam ga menzájo, in v' zhisti vodi speró.

Opráno perilo rasobésijo fushit. Jes ga varijem lohka, de se ga nizh ne odkráde.

Vfako nedéljo dobim frajzo po perilu, vzhafi bélo rjuho. Zhversto je to, in vso nefnago is shivòta pobère. Sdravo je.

Po sími mati terdno lanéno ali konòpno predívo prédejo. Jes préjo is vretèna motam in v' klobzhizhe svijam.

Vzhafi mati préjo v' dve níti sukajo. Zvirn ali súkanz je to, fhiva ali vési se s' njim. Tudi meni fhivajo mati. Súkanz jim bom sa to v' fhtréne motal.

Klobzhízhi se tkavzu v' platno podélati dado. Veséli so mati, zhe je lepó plátno. Plazhajo mu tkávshino

Platno od kònza je fivo. Operó, po trati ga rasgrinjajo, s' vodo ga kropé, in pu- sté ga de solnze in luna na-nj sija. Takó le se platno béli.

Is platna se frajze, birtahi ali perpási, rute, rjuhe réshejo. Mati nit v' shivánjkino uhó vdénejo, in vrésleje f-shijejo. Tudi jes dobím novo frajzo.

Is lanéniga súkanza in is volnate níti mati s' iglami nove nogovíze vésijo. Shé snajo lepe saklinke va-nje naréjati.

Shé so dobri mati. Vseskósi kaj noviga omishljujejo, starino zhedno operèjo, potergo ofhijejo, in jo popravijo.

21.

Spomlád mati vert oglédajo. S' lopáto podkopájo gnoj, raslahljajo s' grábljami grédo, narejajo kráje, mnoge sémena vsejejo va-nje.

Na eno gredó vsejejo soláte, na eno gre- dó sélja, na kako drugo korènja, vihrovta.

Zhebule vsadé, semtertje potáknejo rèt- kve, kúmar, bòba, graha, in vezh taziga. Takó lé dobímò v' kúhinjo mnoge perkuhe ali opresníne.

Rad jém opresníno. Vodo bom terdno v' shkropívnizi nòsil, in polívati bom perpo- mogel, de sadesh poráse.

Ozhe popravíjo plót. Kure in gosí se skos-nj músajo, séme ispargájo, mladi sàdesh iskljujejo. Tudi hudobni otrozhaji radi na vert lásijo.

Ozhe drévje oglédajo, ali se niso zhervi v' pérje saprédi. Salégo jim oberó, préden gosénze is njé slésejo. List in zvét bi objedle po drévji.

Ozhe skopájo jám semtertje v' tlá, drevé-fiz nasadé, in spet koreníne s' perstjo sager-nejo. Vprashal jih bom, kdaj naj drevéfi-zam salívam, de pridno porásejo.

Na drevju rasejo zhéshnje, murve, marélize, slive, hruškke, jabelka, oréhi, zhésh-plje, bréfkve, néshplje, in drugo sadje, rad ga jém.

Tudi germi so, ki sladke jágode na njih rasejo: málenzi, grósdizhe, kosmato grósdizhe, vinske jágode. Ozheta bom pròsil, de nektire tudi na vert sasadé.

22.

Na njivo séjejo ozhe druge rezhi, ki jih jémo. Nekam vséjejo psheníze, nekam reshí, kam drugám jezhména, graha, lézhe, ovsa in taziga vèzh.

Po njivi gòri in dòli s' drevéfam, in s' zhertalam semljo tergajo. Brasde povlézhejo s' bráno, de séme dobro pod semljo pride.

Zhe je solnze in vlága, séme lepo uno selèno poganja. Dékla in sestra hódite po plevél na njivo. Shivíni ga domú nósite.

Kjer shito prespéshno rase, mu vershi-zhe pershánjete. Zéle bréména ga nesète domú. Dobra pízza je to kravam, slo mólsejo od njé.

Trava na trávniku se v' seno perhrani. Kadar doráse, kljéplejo koso ozhe, de po vsi vási pòje. Sjútraj sгодaj kosé travnik.

Opoldne mu solnze perpéka. Trava sahne, in suha je senó. Pográbijo ga. Ozhe ga sverhama na vos naloshé, in popnó ga s' sherdjó.

Polne víle, kadar domú pridejo, ga nasajajo, in v' senízo ga besájo. Po njem pléshem po verhu, in pomagam ga tlazhiti. Shé je veselje!

Szhasama se seníza napólni, vso simo krave in vòli ga imajo dosti jésti. Pa tudi dosti dobízhka nam délajo.

23.

Kmalo po kòshnji nastópi shétev. Ozhe najmejo shnjiz. V' resh jih peljejo. Serpi shumé, de jih je veselje.

Po reshi se gré na pshenízo in jèzhmen. Mej tem se grah in lézha popúli. Poslednjizh pride ovféna shétev.

Dobre vólje so ljudjé, kadar je dosti shéti. Obilno kruha je sa vse léto. Tudi shnjize si veliko pershánjejo.

Mati jim velíke skléde polne dobrih jedí poshiljajo. Jes jim kruha in mersle vode nósim, tudi kifliga in pínjeniga mleka. Shé se poshivé.

Per povesovánji nósim prevésla sa njimi. Pestí pomagam v' snòpe perkladati. Ozhe jih stísnejo s' kolénam, in s' klínam persúkajo.

Snopjè se naloshí, in sverhama vosóve ga domú vósijo, do verha poln je pozhasi skeden. *)

Kmalo po sternèni shétvi se travnik v' drugizh kofí. Pofushèni travi se otáva sdaj pravi, ne senó.

Ob otávi so sréle she hrushke in slive: zhéshplje so lepo pláve, jabelka na drévji rumène in rudézhe.

Ozhe vsamejo lojtro in gredó na drevé-sa. Sádje otergajo. Do zhesar s' rokami ne morejo, s' prezépam doséshejo.

Zhéshplje otré-fajo. Oréhe otépajo. V' zájno pobirati in v' hram nósti jih pomagam.

Dobro vèdel, in terdno se bom uzhil. Pa kako jabelko vzhafi, kako hrushko, kako kopó zhéshpelj ali oréhov sa malizo dobím.

Grósdje je lé tolikaj mastno in sladko. Kadar dosorí, grém tudi jes v' nógrad, in ga pomagam tergati. Veselje je o bratvi.

Varoval bom, de nobeniga gró-sda pod pérjam ne sgréshím, de sóbljeje postájal ne bom. Shéshko dobím sizer. Smejajo se mi.

Po tergátvi is polja répo, podsémljize in sélje do zhistiga domú pospravijo. Tudi sadike in koréni se pokópájo po vertu.

Sélje se réshe na nòshih. Mati ga s' soljó in kúmino potrésejo, in ga tlazhiti rezhejo. Vesél pleshem po kadi ali po zhebru.

*) Na nemshkim nimajo koselzov. V' kopí-zah, stogeh, ragljah ali kòpah posufhe shito, in domú ga svósijo v' skeden.

Mati tudi répe kifati dénejo. S' kame-
nam jo obtéshajo, de voda nastópi. Prekisle
répnize vzhafi odsajmejo, in perlijejo zhiste
vode.

24.

S' všim je dóm sdaj preskerbljen, kar
nam je jedí tréba. Shè derv na ognjíshe v'
kuho, in sa kurjavo jih v' pézh potrebujemo.

Spomlad, kmalo ko je mogózhe, gredo
v' lés ozhe. Hraštov posékajo, búkev, gábrov,
brés in drujiga listoviga lesá.

Tudi smréke, borovze in jéli ali hóje
podérajó. Zherni lés se jim pravi. Hitrejshi
gorí od terdiga listoviga lesá.

Ozhe déblam véje poshagajo. Berst oklé-
stijo, in ga v' bútarize podélajo.

Golí raskóljejo s' kládnizo na poléna.
Polétje preleshé v' hósti, de se do dobriga po-
sushé.

V' jésen se derva sapóred domú vósijo.
Na dvoríshi jih v' velíke skládvavnize sloshé.
Veliko derv póide skosi léto.

Vzhafi ozhe nekoliko derv rasshagajo, in
na drobno jih raskóljejo. V' kuhinjo nositi
jih pomagam, de mati s' njimi kuhajo in
vkúrijo.

Sdaj se mlazhva perzhné. Sgodej vsta-
jajo ozhe s' dershíno. Snòpov namézhejo.
Po obeh stranéh pòda jih nasadé.

Mlatízhi vihajo zépze nakvíshko. Eden
sa drugim oshígajo. Tu tí póje od pòda:
pika póka, pika pók.

„Sèstra sa njimi hódi. Násad urno obrázha, de se po drugi strani mláti. Tudi jes kmalo se hózhem tega nauzhiti.

Je vse omlázheno, potlej sbirajo dolgo slamo v' otépe. S' lesénimi otepázhi jih osmúkajo, de kaj klasja ali sernja na njih ne ostane.

Kraji slamo ográbijo po vérhu. Shito s' metlo na kúp smetèjo. Na reshétih ga obravnajo, in mu bílike in kláse do zhistiga iszhédijo.

Póslednizh na véternizo shito vsípajo. Koló góni kdo, de prah in pléve leté. Okljéno sernje se sprédej tózhi, drobísh sádej odpáda.

Ozhísheno shito gré v' shítnizo. V'fako shito fosújejo posebej, le sem resh, tjè pshe-nizo, kam drugam òves, jèzhmen, grah, lézho.

Vzhasi shita kake vrézhe ali shakle nagrábijo. V' mlín ga peljájó. Med dvéma kamenama se v' móko pomélje.

Is reshí se móka sa domazhi kruh mélje. Is psheníze je béla moka sa shémlje, resáne, zmóke in druge mozhnate jedí. Mlínar svojo mlévshino dobi.

Shito, kar ga ostaja, vósijo ozhe v' mesto na terq. Mlinarji ino peki jim sa-nj dnarjev poniúdijo.

Ozhe, zhe jim je prav, dnarje vsamejo; ino dajo jim shita sa-nje. Temu se pravi, shito prodajo, ino uni jim ga pokúpijo.

Ozhe dnarje obernejo, de drusih potrebnih rezhi sa-nje nakupijo. To pot kupijo nov klobúk per klopzhárji.

Kak drujikrat kupijo nekaj vátlov pertà ali sukna.

Pertar ino suknar jih is volne tkata. Krajázh naredi novo oblazhilo is njih.

Gumbi ali púzki na suknc ino kamshólo se per gumbarju dobójo, sapénklje per sapenkljarju.

Nogoviz, vésenih ino tkanih je dobiti per nogovizharju.

Košmate kape déla kersnár. Terhovino sa hlazhe ino rokoviže stroji jérhar is kosin, fernin ino jeletin.

Podpláte pod zhévlje stroji úšinar is kravjih, volovskih ino konjskih kòsh. Urbase ali narte dela is telétin.

Zhèvljar ali shkòrnar jih vresuje, ino dela zlèvlje ali shkòrne is njih.

Do zeliga oblazhila je mnòsiga potreba. Kdo déla to, kdo uno. Takim ljudém se rokodéli pravi.

Drugi rokodéli so, de hishe stá-vijo, ino pohishje délajo. Sidárji is kámenja in apna sidòve sidajo.

Sténar ali zimperman stavi vò-

der na-nje. Prèkle perbija, ino s'
škòdlizami jih pokrije. Is klòdov
s'èka prage, ino grédnize ali stop-
nize v' grédi ali shtenge.

Skrinjar skùbla deske. Dúri
d'èla, ino pòd vloshi. Skrinje, oma-
re, mise, klopi ino stòle naréja.

Steklar ali gláshar òkna vdelú-
je. Kljuzhávničhar d'èla kljuzháv-
nize is shelésa, narbe, kljuke ino
páhe per durih, tudi kljuzhe, de
se odpira ino sapira.

Lonzhár stavi lonzhéno pézh, is
jila napravlja mnogo lonzhéno posò-
do: skléde, plòshizhe, piskre lònze
ino verzhe.

Sòdar nabija leséno posòdo: ve-
dre ali koble, golide, sòde ino ka-

di ali zhebre. Zinar dela mnogo
posodo is zina; kotlar is meda ali
kotlevine.

Drugi rokodelji perpravljajo she
drugo pohishno ino domazhijsko orod-
je. Kolar dela kola, tazhke, pluge ino
brane. Kovazh okuje koleja ino
osi, kuje konje.

Sedlar naréja sedla, komate ino
opréshno jerménje. Vervar dela is
konopnine vervi, motose ino bizhe.
Sitar perpravlja sita, reshetar re-
shéta.

She drugi rokodeli. Usak svo-
jiga uka dela naréjajo. Uzhili
so se na-nje, de jim od rok gré
delo.

Veliko satoge nadélajo, de se, zhe
zhéja smanjka, kmalo per njih loh-

ka dobi, ali pa tudi omisli se per njih.

Ozhe le gledajo, de jim sterni ali shita, pshenize, reshí, ovša ino takshniga ostája, de is njega dnarje iskupijo. Sa dnar se kúpi lohka vse drugo.

Mati perhranjujejo jajz, putra, mašla ino šádja. Teléta redé, prafze, pishánze, rázhize ino góške, de imajo kaj prodati.

Domá naj snemò vse te rezhi, boshjaka na dobimò. Nizh drujih potreb bi si ne mógli omisliti.

Tes smiraj kaj na-se potrebujem. Druge rezhi, ki jih per rokodélih starishi kupujejo, sadenejo mene tudi.

Torej varovati morem. Ne bom
 tolikrat mater kruha, ino putra ali
 na-nj medu, ali kaj taziga profil,
 de bodo prodati vezh imeli.

Ufe leto starishi delajo, de omif-
 tijo, kar vsiga v' shivesh potrebu-
 jemo. Toraj tudi jes se morem po-
 zhasi dela pervajati.

Shivino rediti le, in polje ob-
 delovati jim lohka pomagam, de
 vezh srase, de bodo vezh prodati
 imeli starishi.

